

An aerial photograph of a city street, likely in Stockholm, Sweden. The street is lined with multi-story buildings, some with red-tiled roofs. A river or canal runs alongside the street, with a few boats visible. The overall scene is a high-angle, top-down view of an urban environment.

Arbete med EU-lagstiftning i Sverige och Finland

Johanna Jussila Hammes, VTI

Lena Nerhagen, Högskolan Dalarna

vti

Regulatory impact assessment (RIA)

- EU Kommissionens Better Regulation agenda går tillbaka till början av 2000-talet.
- OECD har arbetat med RIA åtminstone lika länge.
- Vad är en RIA?
  - Ett verktyg för att fatta beslut, exempelvis om huruvida en ny lag måste antas eller en gammal ändras på något sätt.
  - Bygger på en harmoniserad metodologi som gör det lätt att jämföra olika alternativ.
  - Bygger på empiriska bevis.
  - Beaktar alternativa sätt att lösa ett problem: ibland är rekommendationen att inte göra något, eller att inte använda reglering utan att på något annat sätt att lösa problemet.
  - Tillhandahåller information om kostnader och nyttor för olika samhällsaktörer.
  - Analyserar de ekonomiska, miljömässiga och sociala följder som uppstår från de olika lösningsförslagen.

”Vid förhandlingsbordet representerar en kostnads-nyttoanalys skattebetalare.”

Gunnar Lindberg

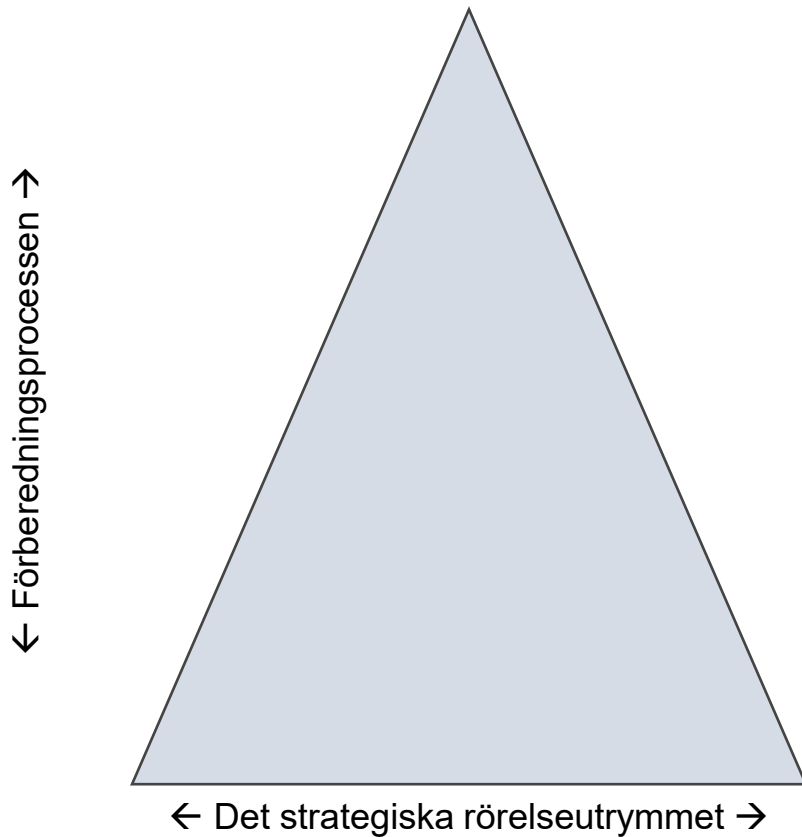
Exempel (från Söderholm, 2014)

- Den konkreta åtgärdskostnaden är oftast lätt att beräkna och är den typ av kostnad som oftast skattas. Exempelvis:
  - kostnad för att minska inomhusbuller per dB,
  - att minska energianvändning i byggnader per kWh,
  - att minska utsläppen av farliga ämnen per kg osv.
- Åtgärdskostnaden reflekterar inte hela kostnaden för en åtgärd. Analyserna som bara räknar den raka åtgärdskostnaden bortser ifrån (åtminstone):
  - Vilka styrmedel som måste införas, vad kostar det att implementera dessa styrmedel, och hur höga verkliga kostnader som aktörerna möter p.g.a. dessa styrmedel? Transaktionskostnader, förändringar i producent- och konsumentöverskott.
  - Beaktar kostnader enbart på existerande marknader och bortser ifrån att "miljöinvesteringar" också kan orsaka miljökostnader, exempelvis orsakar vindkraftverk buller och biodrivmedel kan minska biodiversitet.

Om externa effekter t.ex. från buller inte har internaliserats, och givet att analysen inte innehåller alla dessa kostnadskomponenter reflekterar dess slutsatser inte alla relevanta samhällseffekter.

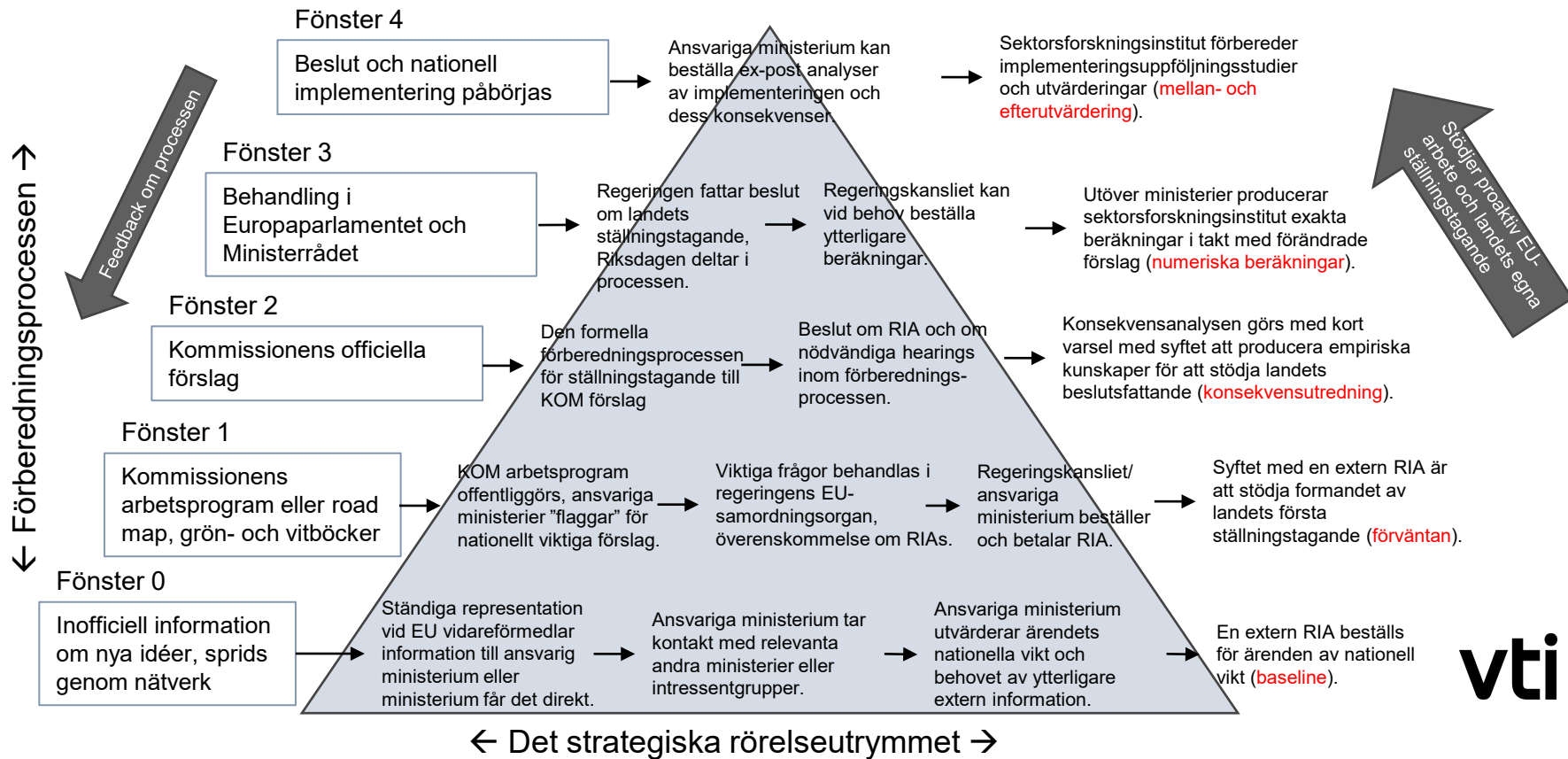
EU:s beslutsprocess och möjligheter för påverkan

Källa: Uusikylä, Ahonen och Takanen (2015) "EU-alotteiden vaikutusten arvioinnin tehostaminen." Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 3/2015. Helsinki.

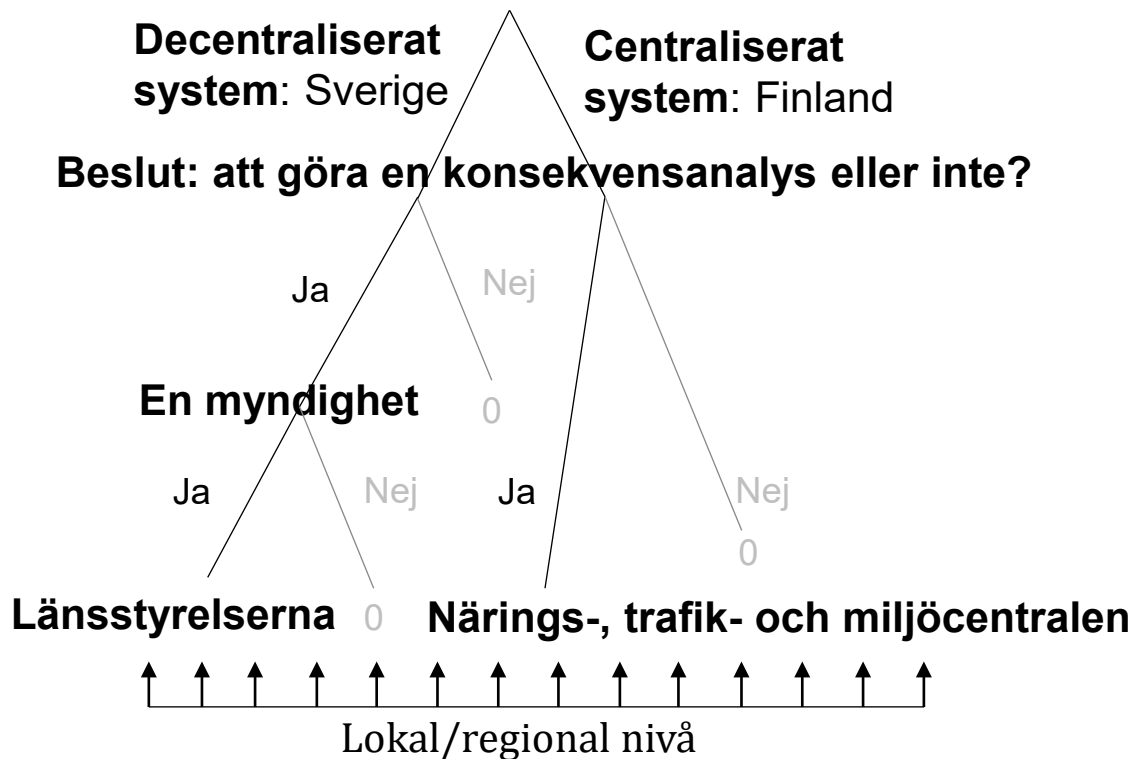

EU:s beslutsprocess och möjligheter för påverkan

Källa: Uusikylä, Ahonen och Takanen (2015) "EU-alotteiden vaikutusten arvioinnin tehostaminen." Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 3/2015. Helsinki.

Institutioners påverkan på benägenheten att göra RIA

- Problem: att inte göra en RIA leder till ineffektiv policy.
- I Finland ligger **Rådet för bedömning av lagstiftningen** under premiärministerns kansli.
- I Sverige ger **Regelrådet** vid Tillväxtverket råd om konsekvenser för företag.

Myndighetskompetenser i Sverige och Finland

Uppgift	Ansvarig i Sverige	Ansvarig i Finland
Regulatory impact assessment	Tillväxtverket (Regelrådet), Ekonomistyrningsverket, Naturvårdsverket för användning inom miljömålssystemet	Rådet för bedömning av lagstiftningen vid premiärministerns kansli
Natur- och miljövård	Naturvårdsverket, Länsstyrelserna	Närings-, trafik- och miljöcentralen
Uppföljning av miljötillståndet		
Vård av kulturmiljön	Riksantikvarieämbetet	
Handledning av områdesanvändning och byggande	Boverket	
Vägunderhåll	Trafikverket	
Vägprojekt/-byggande		
Trafiksäkerhet		
Trafiksystemarbete	Transportstyrelsen	
Kollektivtrafik		
Regional närinspolitik	Tillväxtverket	
Miljötillstånd	Naturvårdsverket, Länsstyrelserna	Regionförvaltningsverket (AVI)
Utnyttjande och skötsel av vattenresurserna	Havs- och vattenmyndigheten	SYKE, NTM-centralen
Experttjänster inom miljöområdet för ansvariga ministerier	Naturvårdsverket	SYKE
Naturskydd	Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten	Forststyrelsen

An aerial photograph of a city street. A tram is visible in the center, moving along the tracks. The street is flanked by buildings and a sidewalk. A pedestrian crossing is visible on the right side of the street. The overall scene is a high-angle view of an urban environment.

Skulle RIA och därmed samhällsekonomisk effektivitet kunna gynnas med en annorlunda organisering av den svenska staten?

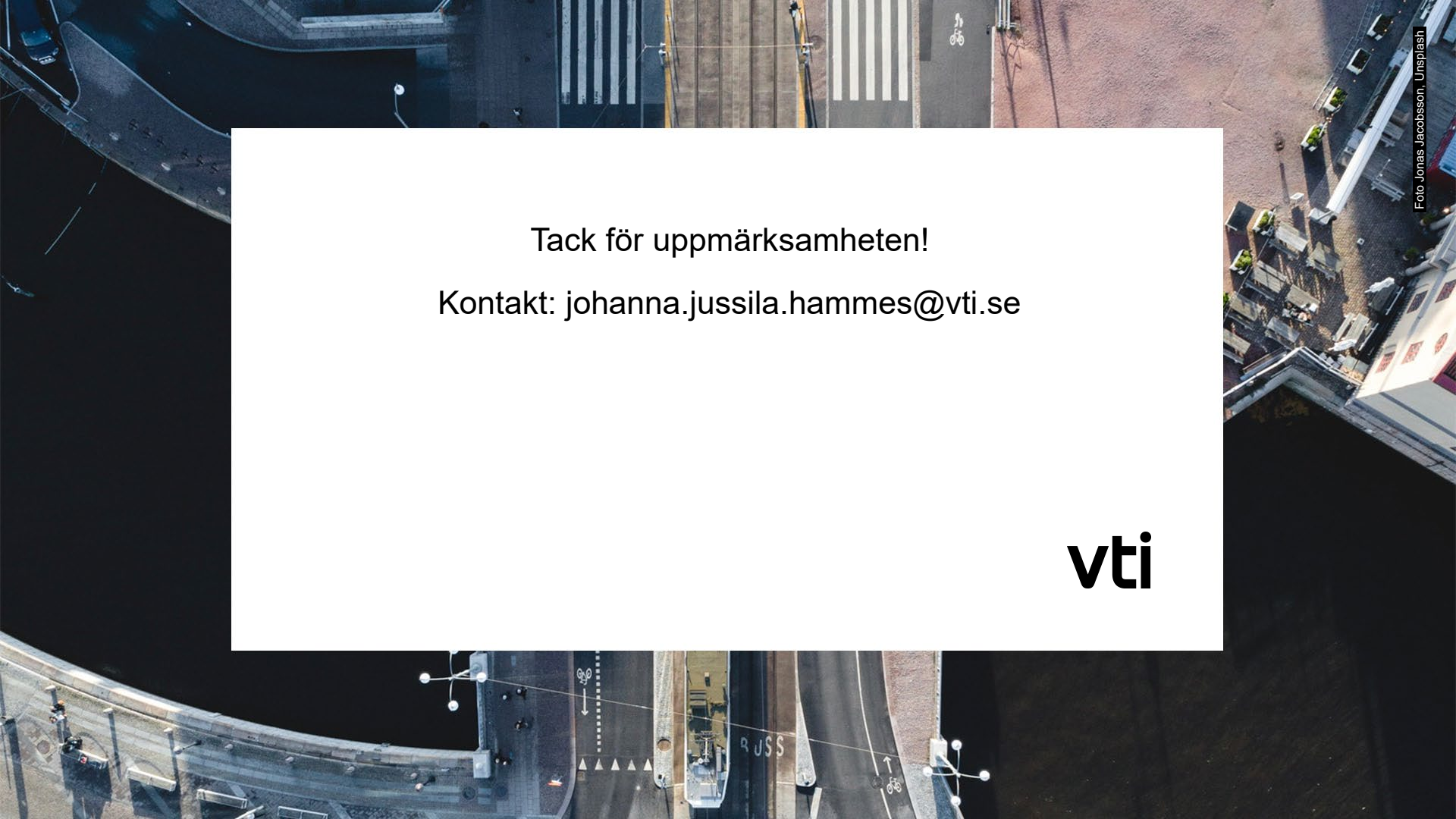
- Exempelvis: att instifta ett "råd för bedömning av lagstiftningen" i samband med antingen statsministerns kansli eller Finansdepartementet.

vti

Mer att läsa, på svenska

- Nerhagen, Lena, Sara Forsstedt och Lars Hultkrantz (2017) "Analyser av politikens samhällskonsekvenser är otillräckliga i Sverige" i *Ekonomisk debatt*, 3/2017. <https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/2017/04/45-3-Insflh.pdf>
- Nerhagen, Lena, Johanna Jussila Hammes och Roger Pyddoke (2021) "Brist på samhällsekonomisk effektivitet i den svenska miljöpolitiken försvårar EU:s miljöarbete" i *Ekonomisk debatt*, 8/2021. <https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/2021/12/49-8-Injjhrp.pdf>

Tack för uppmärksamheten!

Kontakt: johanna.jussila.hammes@vti.se

vti